

Din această afirmație s-ar putea deduce că execuțiile nu s-au datorat împotrivirii oamenilor față de regimul comunist, ci altor cauze.

Interesante au fost și mărturisirile lui Dumitru Luca, care afirma: „În 1950, în septembrie, eram sergent major, proaspăt numit șef de post în comuna Poienari. Nu cunoșteam locurile, nici oamenii. Fostul șef de post, plutonierul major Mihai Matcovschi, după 6 luni, a fost transferat la raion. Când s-au petrecut faptele de la Dealul Mărului el era în comună. Adică în toamna lui 1949. Poate ar fi știut ceva, dar nu mi-a spus. Acum cred că e mort. Oamenii au găsit cadavre sau resturi de cadavre prin pădure, le-au îngropat, unii mai curajoși au anunțat postul de miliție. A venit la mine unul Popovici, era șef la Consiliu Popular, să-mi spună că mai demult au fost împușcați oameni în Dealul Mărului. M-a dus acolo. Dar i-am spus să stea cuminte, dacă nu vrea să ajungem pe drumuri. Eu nici nu vroiam să știu de astfel de infracțiuni cu politiciii. Nu era treaba noastră. Dacă raportam, trebuia să-i predau și pe cei care mai știau. Nu voiam necazuri ...” Dumitru Luca vorbește apoi de reprimarea unei revolte din Băcești, unde „revoluționarii excesivi”, adică turnătorii și colaboratorii tortionarilor, născuți în Băcești, au participat la prinderea capilor revoltei. „Erau tineri membri din PMR, localnici. Unul Țarcă, mai trăiește în Roman, a ieșit la pensie ca director, de la Fabrica de topit câneapă din Sagna. Apoi Ouatu, a fost până curând la Primăria din Roman, este la pensie. Altul Budăi, fostul președinte al raionului, era din Băcești. Toți se înrudeau sau erau prieteni cu ăla, Petru Enache, care a fost în CC la București. Și el a ajutat atunci. Pentru serviciile aduse, fiecare și-a primit răsplata – la raion, la centru, la Securitate”. Vasile Popovici de care vorbește Dumitru Luca, printre altele declară: „În 1950 lucram la Sfatul Popular. M-am dus împreună cu șeful de post Dumitru Luca și am văzut locurile unde au fost împușcați nefericiții aceia. Erau oameni în toată firea, de 35-45 de ani. Unii aveau vestoane, unii pulovere. Eu am văzut două gropi. Am

strâns de acolo doi pumni de tuburi goale folosite la pistoletele Beretta. Erau peste 50, responsabil de zonă era Cornel Toma, ajuns ofițer de Securitate ...”

Dar cele mai interesante discuții pe care le-am avut, referitoare la execuțiile de la Dealul Mărului, au fost cele purtate cu Constantin Iorga zis Franț. Acesta, probabil, pentru a i se pierde urma și-a părăsit satul natal Poienari, pripășindu-se în comuna mea. Cunoșteam declarațiile făcute ziaristului Dan Radu de la Opinia Studențească, unde recunoștea că pe mulți dintre ei i-a împușcat el, motivând că erau țigani, ce aveau 105 crime la activ. Voiam să văd dacă își mai menține declarațiile, sperând să aflu și alte amănunte. Povestea lui cu țiganii era mai interesantă, mai pregătită, iar pentru a fi mai credibilă în ea apare și Alimănescu ca erou principal în arestarea țiganilor. Cea mai mare parte din discuții l-a avut ca personaj central pe acesta, încercând astfel să evite ceea ce era esențial, împușcarea victimelor. Mi-a vorbit cum au fost prinși țiganii, cum omorau oamenii, băgându-le coada biciului pe gât pentru ca apoi să le fure căruța și caii. Citisem cu atenție declarațiile apărute în Opinia Studențească și-i puneam întrebări în așa fel încât să văd dacă răspunsurile sunt la fel. Învățase bine lecția încât răspunsurile nu difereau prea mult. Despre execuții, repetă afirmația că au participat mai mulți, printre care și Alimănescu, pe ceilalți i-a uitat, cât privește despre el, spunea „Eu aveam un Parabellum de 9 mm, cu încărcătorul de 9 cartușe. Erau coborâți pe rând și pe o parte și pe alta a camionului, îl luam de piept, îi puneam țeava pistolului în față și trăgeam. Era criminal, se prăbușea pe spate în șanț. Nu putea să spună nici păs, apoi altul și altul la rând”. Dar discuțiile purtate se vor deosebi de la o zi la alta, teama, conștiința, viclenia, greu de spus. La prima convorbire a avut aproape aceași atitudine cu cea prezentată de Opinia Studențească încercând să mă convingă că erau țigani, că făcuseră o sumedenie de crime, apoi, povestindu-mi cum au fost aduși într-un camion în trei serii, de câte 20 de persoane. Pentru a-i întind

o cursă l-am întrebat: „Tot atunci a fost împușcat și Armonie de la Vaslui, cel fără o mână, sau a fost împușcat altădată?”, întrebare la care el îmi răspunde: „Ce, eu vedeam pe cine împușc noaptea pe întuneric!”.

Probabil admonestat serios de cineva, la a doua întâlnire, la care a luat parte și Rodica Palade, își schimbă total atitudinea, încercând să se dezvinovățească și să abată discuția spre revolta de la Butea, unde pretinde că a fost un adevărat erou, fiind premiat cu 10.000 lei. Se mândrea cum, cu arma în mână și cu degetul pe trăgaci, a trecut prin cordonul de oameni ce înconjură primăria.

Am auzit vorbindu-se mult despre revolta de la Butea, ceea ce m-a determinat să mă duc la fața locului, pentru a auzi cum a avut loc aceasta chiar de la acei oameni care au participat la ea. Am ajuns acolo într-o zi din întâmplare, fără să-mi fi programat acest lucru pentru data respectivă.

Stând de vorbă cu mai mulți oameni și venind vorba despre gropile comune, unul dintre ei îmi spune că pe șoseaua Roman-lași, înainte de a se ajunge la Miclăușeni, este o groapă comună din jurul anilor 1949-1950, unde încă se mai văd crucile puse de oameni în preajma gropii. După ce ne-am despărțit, m-am hotărât să mă duc și să mă încredințez dacă este adevărat, pentru ca apoi să încerc o deshumare a victimelor.

Nu cunoșteam locurile, știam doar că va trebui să cobor în gară la Mircești și de acolo să apuc pe șosea spre Miclăușeni. Pe această șosea, după ce voi trece Siretul, va urma o pantă, iar la capătul ei, pe partea dreaptă a șoselei urma să văd crucile care arătau locul unde au fost îngropați oamenii.

Am plecat într-o dimineață cu primul tren ce mergea spre Iași, am coborât la Mircești și am pornit spre Miclăușeni. Nu mult după ce am trecut podul peste Siret, am întâlnit acea pantă, iar la capătul ei urma să se găsească crucile despre care mi se vorbise. În adevăr așa a fost, dar era greu de stabilit locul unde ar fi fost groapa, întrucât crucile nu erau așezate într-o ordine, care să indice acest loc. Pentru a afla amănunte noi, am

pornit spre sat, cu gândul de a găsi vreun bătrân, care să-mi dea informațiile necesare. Înainte de a ajunge în sat, am întâlnit un om care mi-a povestit istoria acelor cruci și anume:

În preajma lui 23 august 1944 în aceste locuri s-au dat lupte grele între trupele române și cele rusești. După această dată, când luptele au încetat, iar în sate nu se mai găsea armată, oamenii au adunat morții de pe câmp și i-au îngropat în diverse puncte. În locul unde sunt crucile despre care l-am întrebat, oamenii au făcut un mic cimitir, unde au fost aduși și îngropați morții din apropiere. Deci aceasta era povestea adevărată a acelor cruci, ele neavând nici o legătură cu revolta de la Butea sau cu crimele făcute de comuniști. Cu această ocazie am aflat că satul Butea este situat la câțiva kilometri și m-am hotărât să-l vizitez.

Prima dată m-am dus la preotul din sat, care la început m-a primit cu oarecare rezerve, apoi mi-a relatat tot ce auzise, recomandându-mi câțiva oameni care ar putea să-mi dea informații precise. Primul pe care l-am căutat era unul din capii revoltei, deși făcea parte din cei nevoiași. Intrând în curte, m-am trezit în fața unei case mici, dărăpănate, iar la câțiva metri, jos, pe un țol zdrențuit, pus pe pământ, la soare, ședea întins un om, ce părea mai mult un cadavru ce-și aștepta moartea. A rămas întins pe țol, privindu-mă nedumerit, dar și stânjenit de prezența mea. Pentru a-mi justifica vizita i-am pus câteva întrebări, iar din răspunsurile date nu se putea vedea nici ură, nici regrete, doar multă, foarte multă amărăciune. Din câte am observat era singur, nu avea pe nimeni în jurul lui. Avea o figură care te înfiora, mai ales că pe pielea obrazului purta o pată roșie-vânăță, care părea să aibă rolul de a scoate în evidență tragedia acestui om, ce și-a pierdut sănătatea în robia de la Canal și în închisorile de sub regimul comunist. Nu am stat de vorbă mult cu el, deoarece mila și revolta mă copleșiseră. A rămas întins mai departe pe aceleași zdrențe, așteptând mila lui Dumnezeu și a celor din jur.

Îleșit pe poartă am avut impresia că tot elanul de până

atunci mă părăsise. Înainte de a pleca din sat m-am oprit la un alt om, deși fusesem avertizat că s-ar putea să nu vrea să vorbească despre trecut. Surpriza mi-a fost mare. Făcea curățenie într-un grajd, deși nu se vedea nici o urmă de bălegar, dovedindu-se un foarte bun gospodar. Nu-mi mai amintesc exact, fusese agent veterinar sau a avut sub îngrijire vitele boierului Sturza. A dovedit însă multă bunăvoință de a coopera în stabilirea adevărului. Era în posesia multor date necunoscute. A avut ocazia să intercepteze convorbirile telefonice din timpul revoltei, când era de serviciu la primărie. Fiind presat de timp, am căzut de acord să ne mai întâlnim. Spre rușinea mea, nu m-am mai dus, având alte acțiuni, dar și din cauza distanței prea mari, precum și a faptului că localitatea aparține de județul Iași și nu doream să fiu acuzat că intru în perimetrul lor. M-am dus în schimb la Marius Lupu, președintele AFDP-Iași și i-am povestit tot ce aflasem despre revolta din Butea, dându-i și numele oamenilor. Acesta îmi fusese coleg de clasă la liceul din Piatra Neamț și aveam încredere în el. Mi-a spus că deja au fost făcute pregătiri în acest scop. Am plecat liniștit, sperând că Marius Lupu se va ține de cuvânt. Nu mi-am închipuit că el va accepta să devină o marionetă a lui Constantin Ticu Dumitrescu și că nu va face nimic fără aprobarea acestuia.

Văzând că lorga Constantin regretă afirmațiile făcute în Opinia Studentească, m-am deplasat iarăși în sat la el, cu gândul de a-i spulbera teama că va fi tras la răspundere, făcând uz și de faptul că sunt din aceeași comună, menționând că sunt fratele unui cunoscut al său. Soția lui fiind tot dintr-un sat din apropiere și găsindu-ne cunoștințe comune, am reușit într-o oarecare măsură să-l conving că nu vin cu gânduri rele, ci doar sunt în căutarea unor adevăruri. Întrucât se apropia ora de plecare și după ce am ciocnit 2-3 pahare cu țuică, pe care el o prețuia în mod deosebit, am căzut de acord să ne mai întâlnim. În tot cursul acestei convorbiri a evitat însă să mai vorbească de Alimănescu.